

Asia: VN/854/2022

Hallituksen esitys sote-uudistusta koskevien rahoituslakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kuntien rahoitusta koskevat ehdotukset

Jämijärven kunta toteaa, että neljä työpäivää käsittävä lausuntoaika ei ole riittävä.

2. Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevat ehdotukset

Jämijärven kunta toteaa, että lakiluonnoksessa on kyse erityisesti hyvinvointialueiden osalta liian isoista muutoksista siihen, että neljä työpäivää käsittävä lausuntoaika olisi riittävä.

3. Yliopistosairaalatekijää koskeva ehdotus

Jämijärven kunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yliopistosairaala-alueilla on lausuntoaineiston mukaan muita alueita suuremmat kustannukset, joita on tarkoitus kompensoida 1,7 %:n suuruisella erällä eli ilmeisesti puhutaan jollain tavoin 350 miljoonan euron suuruusluokassa olevasta kokonaisuudesta ("yliopistosairaalalisän osuus hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa olisi 1,7 %"). Ko. alueiden suuremmat kustannukset johtuvat lausuntomateriaalin mukaan siitä, että "palvelutarpeen lisäksi myös olosuhdetekijät selittävät kustannuseroja". Tämähän tarkoittaa sitä, että yliopistosairaala-alueilla tuotetaan palveluja "olosuhdetekijöiden" johdosta muita alueita tehottomammin/kalliimmin.

Ko. olosuhdetekijöistä ei ole tarkennusta lakiluonnoksessa. On selkeä riski, että lakiluonnoksen ehdotus tarkoittaisi, että tehottomuuden johdosta jaetaan lisää rahaa tehottomille. Ehdotus tarkoittaa 64 euron menetystä asukasta kohti ei-yliopistosairaala-alueille ja 41 lisäystä asukasta kohti yliopistosairaala-alueille.

Yliopistosairaalalisä vaikuttaa vahvasti ko. organisaatioiden sisäiseltä olosuhteelta, kun muut määräytymistekijät liittyvät ulkoisiin olosuhteisiin. Esimerkiksi "saaristo" olosuhdetekijänä ei ole poistettavissa rahoitusohjauksella, joten on ymmärrettävää, että se vaikuttaa määräytymistekijänä. Sen sijaan organisaation sisäisiin olosuhteeseen nimenomaan kuuluu vaikuttaa siten, että kustannuksia pyritään vähentämään.

Yliopistosairaalalisälle ei ole asianmukaista perustetta tai perusteita ei ilmene lakiluonnoksessa.

Lakiluonnos tulee valmistella uudelleen ja järjestää asiasta asianmukainen lausuntokierros.

4. Vaikutusarvioinnit

Jämijärven kunta toteaa, että on epäselvää, onko valmistelussa voitu riittävästi arvioida ehdotuksien vaikutuksia. Yliopistosairaalatekijä voi olla epätasa-arvoistava tekijä ja/tai kustannustehokkuuden näkökulmasta vääransuuntainen kannuste. Kunnan kannalta aika on riittämätön kattavaan aineistoon perehtymiseen sekä epäselvän sisällön tarkistamiseen ulkoisista lähteistä.

Lakiluonnos tulee valmistella uudelleen ja järjestää asiasta asianmukainen lausuntokierros.

5. Muut huomiot

Jämijärven kunta toteaa, että lakiluonnoksessa on kyse erityisesti hyvinvointialueiden osalta liian isoista muutoksista siihen, että neljä työpäivää käsittävä lausuntoaika olisi riittävä. Lisäksi Jämijärven kunta paheksuu sitä, että lakiluonnoksesta järjestettiin kuulemistilaisuus, johon oli kutsuttu valikoituja kuntia. Valikoiduista kunnista ei ole myöskään annettu sen tarkempaa tietoa. Asian paheksuttavuutta lisää se, että ehdotuksesta seuraa, että on alueita, joissa rahoitus vähenee ja alueita, joiden rahoitus lisääntyy.

Lakiluonnos tulee valmistella uudelleen ja järjestää asiasta asianmukainen lausuntokierros.

Ojakoski Markus
Jämijärven kunta